

NORGES HØYESTERETT

Den 24. juni 2021 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matningsdal, Falkanger og Thyness i

HR-2021-1348-U, (sak nr. 21-013556STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Jurgita Zajanckauskaite)

mot

Påtalemyndigheten

avsagt slik

D O M :

- (1) Saken gjelder anke over straffutmålingen for så vidt gjelder ulovlige kroppsvisitasjoner.
- (2) A ble tiltalt for å ha fraktet 19,94 kilo heroin og 17,09 kilo kokain over grensen fra Sverige til Norge.
- (3) Halden tingrett avsa 25. juni 2020 dom med slik domsslutning i punkt 1:
 - «1. A, født 00.00.1974, dømmes for overtredelse av straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ, jf. § 231 første ledd, jf. § 15 til fengsel i 14 – fjorten – år og 6 – seks – måneder. I straffen fragår 386 – trehundreogåttiseks – dager for utholdt varetekt.»
- (4) A anket dommen til lagmannsretten. For så vidt gjaldt domsslutningens punkt 1, gjaldt anken bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet, saksbehandlingen og straffutmålingen.
- (5) Borgarting lagmannsrett avsa 17. november 2020 dom med slik domsslutning i punkt 1:
 - «1. A, født 00.00.1974, dømmes for overtredelse av straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ, jf. § 231 første ledd, til fengsel i 14 – fjorten – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag i straffen kommer 507 dager for utholdt varetekt.»
- (6) A anket dommen til Høyesterett for så vidt gjaldt saksbehandlingen og straffutmålingen. Under straffutmålingen ble det blant annet gjort gjeldende at ulovlige kroppsvisitasjoner under varetektsoppholdet burde gitt ytterligere varetektsfradrag.
- (7) Da anken ble behandlet av ankeutvalget, var det henvist en sak til Høyesterett som nettopp gjaldt kompensasjon for ulovlige kroppsvisitasjoner, jf. sak nr. 20-178462STR-HRET. I medhold av straffeprosessloven § 17 andre ledd ble ankebehandlingen av As anke over

straffutmålingen for så vidt gjaldt fradrag i straffen på grunn av kroppsvisitasjon, utsatt inntil endelig avgjørelse forelå i den saken, jf. HR-2021-431-U. For øvrig ble As anke ikke tillatt fremmet.

- (8) Høyesterett avsa dom 28. mai 2021 i sak nr. 20-178462STR-HRET, jf. HR-2021-1155-A. Både forsvarer og påtalemyndigheten har deretter inngitt merknader. Begge mener at A er utsatt for 37 ulovlige kroppsvisitasjoner, og at han da skal kompenseres med 19 dager ekstra varetektsfradrag.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (10) Saken gjelder ekstra varetektsfradrag som følge av at det er foretatt ulovlige kroppsvisitasjoner under varetektsfengslingen.
- (11) Lagmannsretten tok ikke stilling til om A skulle kompenseres med ekstra varetektsfradrag på grunn av ulovlige kroppsvisitasjoner. Spørsmålet ble ikke tatt opp av partene, og det var ingen bevisførsel omkring dette.
- (12) Partene er nå enige om at A har vært utsatt for 37 ulovlige kroppsvisitasjoner, og at han skal kompenseres for dette med 19 dager ekstra varetektsfradrag. Som det fremgår av HR-2021-1155-A avsnitt 68, er det praksis for at kompensasjon blir gitt gjennom ekstra varetektsfradrag på én dag for to ulovlige kroppsvisitasjoner. De domfelte i HR-2021-1155-A ble utsatt for et større antall ulovlige kroppsvisitasjoner enn A, henholdsvis 129, 140 og 73, jf. avsnitt 16, 22 og 23. Slik denne saken ligger an, gir dette etter utvalgets oppfatning imidlertid ikke grunnlag for å unnlate å gi ekstra varetektsfradrag for As vedkommende.
- (13) Straffeprosessloven § 323 tredje ledd bokstav a gir ankeutvalget kompetanse til avgjøre anke over lagmannsrettens dom når det finner det klart at dommen «helt eller delvis bør oppheves». Selv om bestemmelsen ikke gir ankeutvalget generell kompetanse til å sette ned straffen, følger det av avgjørelsen i Rt-2012-1898, som er fulgt opp i senere avgjørelser, at ankeutvalget også i andre tilfeller kan avsi ny dom uten å oppheve dommen i sin helhet når det finner det forsvarlig.
- (14) Utvalget viser videre til HR-2020-1255-U, som må forstås slik at ankeutvalget i saken der ville ha ansett seg kompetent til å fastsette nytt varetektsfradrag dersom saken hadde vært godt nok opplyst til det, jf. avsnitt 13:
- «Når det gjelder anken over straffutmålingen for så vidt gjelder varetektsfradraget, er det ut fra sakens opplysninger mye som tyder på at A har vært ufrivillig isolert under varetektsperioden, og at han derfor har krav på ytterligere fradrag, jf. HR-2019-2048-A. Spørsmål om ekstra fradrag ble ikke reist under ankeforhandlingene, og det var ingen bevisførsel omkring dette. Om det skal gjøres ytterligere fradrag og eventuelt for hvor mange dager, vil bero på de nærmere omstendigheter rundt varetekten av A. Saken er ikke opplyst på en slik måte at Høyesterett har grunnlag for å treffe en realitetsavgjørelse.»
- (15) I vår sak er altså partene enige om varetektsfradraget. Antallet ulovlige kroppsvisitasjoner er i påtalemyndighetens bemerkninger også underbygget på en slik måte at ankeutvalget kan bygge på det, jf. HR-2021-1155-A avsnitt 13. På denne bakgrunn er det ubetenkelig å avsi dom i ankeutvalget med fastsettelse av varetektsfradrag.

- (16) Som kompensasjon for urettmessige kroppsvisitasjoner under varetektsfengslingen skal A etter dette ha 19 dager ekstra fradrag for utholdt varetekt. Varetektsfradrag pr. dags dato blir etter dette 770 dager.
- (17) Dommen er enstemmig.

S L U T N I N G

I lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, gjøres den endring at varetektsfradraget settes til 770 – sjuhundreogsytti – dager.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Magnus Matningsdal
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)